

Progr@m

Wiedza i umiejętności = kompetencje

webinarium pn.

**Przeprowadzenie samooceny posiadanych
rozwiązań sygnalizacyjnych w kontekście
planowanego wdrożenia dyrektywy o
ochronie sygnalistów**

Maciej Wnuk, 13 września 2021 r.

Prezentacja wykładowcy

Prezentacja uczestników

Czego oczekuję od webinaru?

Plan webinaru

1. Wymagania dyrektywy o ochronie sygnalistów dotyczące jednostek sektora publicznego
2. Warsztaty – przeprowadzenie samooceny posiadanych rozwiązań sygnalizacyjnych
3. Omówienie wyników
4. Dyskusja

Sygnaliści

Sygnalista - osoba, która działając w **dobrej wierze**, zgłasza lub ujawnia informacje o nieprawidłowościach godzących w **interes publiczny** lub **interes pracodawcy**, a zachodzących w miejscu pracy

Systemy prawne krajów rozwiniętych:

- **ochrona** sygnalistów przed odwetem
- (niektóre, np. USA) **wynagradzanie** sygnalistów

Polska:

- **ochrona** ustawowa głównie w sektorze finansowym

Podstawowe wymagania dyrektywy 2019/1937

Ochrona sygnalisty - trzy warunki:

1. zgłoszenia dotyczą naruszeń w kontekście związanym z **pracą** (szerokie rozumienie: pracownicy, także byli i kandydaci, zleceniobiorcy, B2B, stażyści, wolontariusze, pracownicy wykonawców),
2. **uzasadnione podstawy**, że informacje są **prawdziwe**
3. zgodnie z procedurą:
 - **kanałem wewnętrznym**,
 - **zewnętrznym** (właściwy organ krajowy lub UE),
 - **ujawnienie publiczne**.

Zgłoszenia anonimowe:

- prawo krajowe rozstrzygnie, czy nadawać bieg
- ujawniony sygnalista anonimowy także podlega ochronie

Ochrona sygnalisty - zakres:

- ochrona przed **działaniami odwetowymi** (15+ przykładów w dyrektywie: m.in. zwolnienie, zawieszenie, wstrzymanie szkoleń, skierowane na badania lekarskie, negatywna ocena, mobbing, umieszczenie na czarnej liście),
- **wsparcie** właściwych organów (*ustawa*),
- ochrona w sądzie, np.
 - w sądzie pracy – **ciężar dowodu na pracodawcy**
 - **umorzenie** postępowań o zniesławienie, naruszenie tajemnicy, praw autorskich itp.

Ochrona osób, których dotyczy zgłoszenie

- domniemanie niewinności,
- prawo do obrony, w tym do wysłuchania i dostępu do akt
- ochrona tożsamości w toku postępowania.

Wewnętrzne kanały dokonywania zgłoszeń:

- wszystkie podmioty publiczne
- także będące własnością lub pod kontrolą podmiotów publicznych
- *ustawa: może zwolnić < 50 pracowników + gminy < 10 000 mieszkańców,*
- obsługa kanału: **wewnętrzna** (osoba, komórka) lub **zewnętrzna** (przez osobę trzecią)
- *ustawa: ew. wspólne kanały dla kilku gmin*

Wymagania proceduralne

- **Bezpieczny** kanał zgłoszeń wewnętrznych (w tym ochrona tożsamości sygnalisty i osoby, której dotyczy zgłoszenie)
- **Rejestr** zgłoszeń
- **Potwierdzenie** przyjęcia zgłoszenia – 7 dni
- Wyznaczenie **bezstronnej** osoby lub komórki do prowadzenia **działań następnych**
- (Może być ta sama, która rejestruje zgłoszenia)
- Działania następne - podejmowane z **należyłą starannością**
- Informacja **zwrotna** o wynikach – do 3 miesięcy
- Zapewnienie informacji o kanałach zewnętrznych

Rejestr zgłoszeń i spraw

- **Zabezpieczanie** przed usunięciem, manipulacją
- **Zabezpieczenie** przed nieuprawnionym dostępem do danych
- **Dostęp** tylko osób upoważnionych

Dobre praktyki

- ***Prowadzi** pracownik ds. antykorupcji / zgodności*
- ***Dostęp** kierownika jednostki*

Działania następne

- **Cel:** ocena prawdziwości zarzutów + cd.
- Wyznaczenie **bezstronnej** osoby / komórki do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego – *uwaga na konflikt interesów,*
- Wyjaśnienie sprawy z **należyłą starannością** – *ważna jakość procedury: dokumentowanie, ochrona tożsamości sygnalisty, uprawnienia*
- Działania **po ustaleniu stanu faktycznego:** wachlarz, w zależności od ustaleń: od zamknięcia procedury po zawiadomienie o przestępstwie

Dyrektywa

1. Ustne:

- telefoniczne, inne na odległość,
- spotkanie (na żądanie)

2. Pisemne.

Doświadczenie: najlepszą ochronę zapewniają
bezpieczne systemy informatyczne umożliwiające
anonimowe zgłaszanie naruszeń przez internet i
dwustronną komunikację

Komisja Europejska

EUROPEJSKI URZĄD DS. ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH

[Strona główna](#) | [Kwestionariusz](#) | [Logowanie](#)

OLAF może badać zarzuty dotyczące:

- nadużyć lub innych poważnych nieprawidłowości mających potencjalnie negatywne skutki dla środków finansowych UE, takich jak dochody, wydatki albo aktywa posiadane przez instytucje UE
- poważnych uchybień popełnionych przez członka lub pracownika instytucji i organów UE.

Jeżeli chcesz, by OLAF zajął się daną sprawą, najlepiej będzie, jeśli będziesz pozostawał w stałym kontakcie z odpowiedzialnym urzędnikiem śledczym. Następnie zostaniesz poproszony o przedstawienie możliwych do sprawdzenia dowodów.

Zgłaszanie nadużycia:

Aby zgłosić nowy zarzut, kliknij na przycisk „Kwestionariusz”.

Jeśli już wypełniłeś kwestionariusz i sprawą zajął się urzędnik śledczy, z którym pozostajesz w kontakcie, możesz uzyskać dostęp do swoich wiadomości, klikając na przycisk „Zaloguj”.

[Kwestionariusz](#)[Logowanie](#)

OLAF oferuje m.in. system bezpiecznego, anonimowego zgłaszania nadużyć online

https://fns.olaf.europa.eu/main_pl.htm

3 warianty wdrożenia

1. Minimalny

- tyle co prawo wymaga.

2. Optymalny

- część programu zgodności / przeciwdziałania korupcji ($\Rightarrow$ wytyczne CBA),
- system wczesnego ostrzegania dla kierownictwa

3. Maksymalnych korzyści

- usprawnienie komunikacji wewnętrznej

Opiera się na **zaufaniu**

do tego, że

- sygnalista podlega **ochronie**,
- sygnały są **rzetelnie** wyjaśniane, a konsekwencje wyciągane.

Brak zaufania =

- ⇒ anonimy „do wszystkich świętych”,
- ⇒ zgłoszenia zewnętrzne, ujawnienia publiczne.

Przeprowadzenie samooceny posiadanych rozwiązań sygnalizacyjnych w oparciu o formularz samooceny

Wdrożenie dyrektywy

- Warto potraktować jako **szansę**
- Nie czekać na **ostatnią chwilę**
- Wdrożyć jako część **szerszego programu** zgodności lub antykorupcyjnego (system **wczesnego ostrzegania**)
- System sygnalizacyjny rozszerzyć na **komunikacyjny**

Dziękuję za uwagę!

Sesja pytań i odpowiedzi

Zapraszam do kontaktu:

szkolenia@maciejwnuk.pl

<https://maciejwnuk.pl/>

<https://www.linkedin.com/in/maciej-wnuk/>